

STATENS JÄRNVÄGARS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utkom från trycket
den 9 april 1952.

Särtryck nr 15

Dbr

*se cirk.
331/52*

INSTRUKTION FÖR STRÄCKVAKTER

STATENS JÄRNVÄGARS TRYCKERI

Tomtebodå 1952

Förteckning över ändringstryck

Sedan särtrycket kompletterats skall ändringstrycket registreras här nedan.

Ändringstryck			
nr	Avser art. nr	infört	
		den	av
1	<i>Bil. E (2 blad)</i>	<i>25/6-53</i>	<i>46</i>
2	<i>Fil D (1 blad)</i>	<i>3/10-55</i>	<i>24</i>
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			

Utdelningsplan

Denna instruktion skall tilldelas banvakter, med dem likställda och högre befattningshavare vid banavdelningen, stationsföreståndare samt sektionsbefäl vid övriga avdelningar.

Innehållsförteckning

sid.

Art. 1.	Definition	5
» 2.	Distriktsindelning	5
» 3.	Personal på bevakningssträcka	5
» 4.	Besiktningar	5
» 5.	Ällogganden, kännedom om linjen m. m.	6
» 6.	Tillsyn av ledningar och kablar	6
» 7.	Passning av bantelefon. Banpost.	7
» 8.	Bevakning av särskilda signalställen	7
» 9.	Väggkorsningar	7
» 10.	Befälsförhållanden	7
» 11.	Tjänstgörings- och arbetstid	7
» 12.	Rapporter	8
» 13.	Åtgärder vid iakttagande av fel	8
» 14.	Åtgärder vid olyckshändelser	8
» 15.	Att iakttaga vid tågs passerande	8
» 16.	Banans klarhållande för trafik	8
» 17.	Stoppande av tåg	8
» 18.	Tillvaratagna föremål	8
» 19.	Polistjänsten	9
» 20.	Fornfynd m. m.	9
» 21.	Kännedom om tjänsteföreskrifter	9
Bil. A.	Föreskrifter för tillsyn och vård av automatiska säkerhetsanordningar vid väggkorsningar	11
Bil. B.	Allmänna föreskrifter till förekommande av eldfara och eldspridning genom antändning från tåg	13
Bil. C.	Anvisningar rörande besprutning av ogräs med natriumkloratlösning	15

Instruktion för sträckvakter

1. Med sträckvakt förstås i denna instruktion den, som är tilldelad banbevakningssträcka.

Definition.

Denna instruktion gäller för sträckvakter och i tillämpliga delar för banvakter, dock ej ledningsvakter (jfr str 20).

Vad i instruktionen säges om banvakt gäller även för banbiträde.

2. Distrikten indelas, vad banavdelningen beträffar, i bansektioner, sektionerna i banmästaravdelningar och dessa i bevakningssträckor.

Distriktens indelning i bansektioner, banmästaravdelningar och bevakningssträckor.

Distriktschefen bestämmer bevakningssträckornas längder och sammanförande i grupper. Sträckornas längder skola avpassas med hänsyn till banans beskaffenhet, antalet och storleken av bangårdarna och på dessa befintliga anläggningar, trafikens omfattning, tågastighet, klimatförhållanden samt med hänsyn till sträckvakten åliggande annan mera regelbunden bevakning.

Bevakningssträckorna skola hava en längd av 5—12 km, dock kan, där grundad erfarenhet så utvisar eller i särskilda fall, denna längd över- eller underskridas.

Anm. Med »särskilda fall» avses bl. a. sådana, där det med hänsyn till önskvärdheten att bereda banbevakningspersonalen bostäder inom samhällen är lämpligt, att låta banbevakningssträckan omfatta en eller flera stationssträckor, även om den angivna maximilängden 12 km härigenom kommer att överskridas.

3. På varje bevakningssträcka skall tjänstgöra en sträckvakt med de åligganden och på det sätt, som i denna instruktion eller eljest föreskrives.

Personal på bevakningssträcka.

4. Bevakningssträcka skall av sträckvakt besiktigas i mån av behov, dock minst en gång per vecka. Antalet regelbundna besiktningar fastställas av distriktschefen.

Besiktningar.

Besiktningen verkställs vid dagsljus. Bevakningssträcka skall besiktigas vid färd med dressin eller till fots. Två eller flera bevakningssträckor kunna sammanföras till en bevakningsgrupp. För besiktning sön- och helgdagar samt under vikariat eller eljest, då baningenjören så bestämmer, kan en sträckvakt inom gruppen åläggas att tjänstgöra på två eller flera bevakningssträckor.

När särskilda förhållanden kunna antagas giva anledning till eventuell skadegörelse eller hinder på banan, skall bevakningen på lämpligt sätt förstärkas. *Vid dylika tillfällen är sträckvakt skyldig att utan anmaning företaga de besiktningar, som i varje fall äro erforderliga.*

Vid besiktning skall medföras röd och grön signalflagga, 8 st knalldosor — på dubbelspårig bansträcka 16 st — samt vid mörker handsignallykta. Knalldosorna skola förvaras i härför avsedd låst väska.

Aligganden,
kännedom om
linjen m. m.

5. Den viktigaste tjänsteplikten för sträckvakt är omsorgen om trafik-säkerheten på banan, för vilket ändamål vakten har att företaga anbefallda besiktningar och vidtaga de underhållsarbeten, som han på egen hand kan utföra.

Om annan arbetsledare ej är tillsatt, skall sträckvakt — om inspektion ej lägger hinder i vägen — leda, övervaka och ansvara för av arbetsbiträde eller arbetslag utfördt arbete på sträckan samt sörja för signalering och övriga erforderliga skyddsåtgärder.

Vid besiktning skall tillses bland annat

att alla delar av banans underbyggnad, särskilt broar, vägportar och trummor, äro fullt säkra och om detta icke med säkerhet kan bedömas, anmäla de iakttagna förhållandena eller bristerna till närmaste befäl,

att vattengenomloppen äro väl upprepade,

att banans överbyggnad är i fullt farbart skick, varvid särskilt aktgives på spårets höjd- och sidläge, spårvidd och rälsförhöjning, räls skarvöppningar, rälernas befästning, spårväxlar och korsningar m. m.,

att inga föremål, som innebära fara för järnvägstrafiken, finnas i spåret,

att föremål icke befinna sig närmare spår, än vad som är tillåtet, eller hota att komma i sådan närhet,

att fasta signalinrättningar på linjen och automatiska vägsäkerhetsanläggningar fungera tillfredsställande och att lutningsvisare, kurv- och avståndstavlur, varningsmärken o. d. befinna sig i fullgott skick (betr. automatiska säkerhetsanläggningar vid vägar, se bil. A till detta särtryck),

att järnvägens stängsel och grindar befinna sig i gott stånd,

att, om eld utbrutit inom järnvägsområdet eller i dess omedelbara närhet, åtgärder vidtagas för eldens bekämpande,

att kreatur icke finnas på banan,

att markröjning m. m. till förekommande av eldfara utförts enligt bil. B till detta särtryck,

att gränsstenar, fixpunkter o. d. ej rubbats samt

att vid vägkorsning, som är ordnad för s. k. »fri sikt», föremål inom fri-siktsområdet ej höja sig över syftlinjerna mellan punkter, belägna å ena sidan, 1,0 m över vägbanan och å den andra 1,0 m över räls övre kant. Snöanhopning över nämnda syftlinjer skall snarast undanskaffas.

Sträckvakt skall vidare noggrant känna sin bevakningssträcka såväl i av-seende på själva bankroppen och spåret som i avseende på:

järnvägsområdets gränser,

angränsande vägnät,

vattendrag samt vatten-, avlopps- och andra ledningar, som korsa banan eller finnas i dennas närhet, samt

vara orienterad om gränser och markägare invid järnvägsområdet.

Tillsyn av
ledningarna och
kablarna.

6. Sträckvakt skall, där särskild personal ej avdelats, ha tillsyn över statens järnvägars ledningar och kablar och skall för detta ändamål veta,

vilka på hans sträcka befintliga ledningar och kablar det åligger honom att tillse.

Upptäckas felaktigheter skall detta genast anmälas till vederbörande reparatörspersonal, eventuellt telefonlednings- resp. signalvakt, om sådan finnes.

Där kabel eller annan ledning är nedlagd i banan skall sträckvakt vid förekommande arbeten i banvallen underätta arbetarna om ledningens läge och noga tillse, att den ej skadas.

7. Sträckvakt skall passa bantelefon under härför på turlista angivna tider (såo och sär § 82).

Passning av bantelefon. Banpost.

Vid tillfällen då bantelefonen är i olag eller tågledare så bestämmer lämnas underrättelser genom banpost (såo och sär § 82).

Sträckvakt, som mottagit meddelande om extratåg, tåggrubbingar o. d., är skyldig att underrätta bannmästare och andra, som färdas på bevakningssträckan, ävensom inom sträckan tjänstgörande arbetsledare, reparatörer och övriga, som böra hava kännedom därom.

Anm. Telefonpassning bör om möjligt förläggas i anslutning till måltidsrast.

8. Om icke särskild personal har till åliggande att bevaka på bevakningssträcka befintlig växel på linjen, rörlig bro, bankorsning o. d. med därtill hörande fasta signalinrättningar skall sträckvakten sköta och ansvara för sådan anläggning enligt givna föreskrifter.

Bevakning av särskilda signalställen.

9. Underhåll och renhållning av på linjen belägna obevakade eller med personlig bevakning ej försedda vägkorsningar åligger sträckvakten.

Vägkorsningar.

Vid andra vägkorsningar skall sträckvakten verkställa underhållet av dessa med tillhörande stängningsanordningar, i den mån detta ej åligger vägvakten jämlikt instruktion för denne.

I fråga om korsning med personlig bevakning skall sträckvakten tillse, att vederbörande vägvakt ordentligt fullgör sina tjänsteåligganden och i motsatt fall ofördröjligen anmäla förhållandet till bannmästaren.

10. Banvakts närmaste förmän äro föreståndaren och dennes ställföreträdare för den bannmästaravdelning, där banvakten tjänstgör.

Befälsförhållanden.

Banvakt har därjämte att åtlyda arbetsledare för arbete, vari banvakten deltar.

11. Banvakts tjänstgörings- och arbetstid bestämmes i enlighet med vad härom finnes särskilt stadgat.

Tjänstgörings- och arbetstid.

Tjänstgöringstid, som i turlistan är angiven såsom arbetstid och ej upptages av sträckbesiktningar eller andra bevakningsuppdrag, skall utnyttjas för utförande av förekommande arbeten.

Då så kräves, är banvakt skyldig att tjänstgöra utöver den fastställda tjänstgöringstiden.

Då banvakt har tjänstgöring vid fast postställe, får han icke lämna detta, förrän i tidtabellen eller annorledes angivna tåg passerat poststället eller han blivit avlöst.

Banvakt skall under för honom fastställd arbetstid vistas ute på sitt tjänstgöringsområde, såvida han icke beordrats till annan plats.

Rapporter.

12. Banvakt skall till banmästaren anmäla alla fel och bristfälligheter, som iakttagits, ävensom vad i övrigt tilldragit sig och som kan vara av vikt för banmästaren att känna.

Han skall även rapportera varje av honom känt fall, där lokpersonal icke beaktat given signal.

Om från tåg utkastats föremål, som skadat eller kunnat skada person eller anläggning, skall sådant skyndsammast anmälas till först anträffbara station i tågets väg.

Åtgärder vid iakttagande av fel.

13. Iakttar banvakt vid besiktning eller vid annat tillfälle fel på banan skall han ofördröjligen vidtaga åtgärder för avhjälpande härav. Kan banvakten avhjälpa felet utan att eftersätta något som kan inverka på trafiksäkerheten, skall han skyndsammast verkställa detta men annars omedelbart anmäla förhållandet för banmästaren. Är felet av sådan beskaffenhet, att tåg icke kan framgå eller kan framgå endast med nedsatt hastighet, förfares i enlighet med säo och sär bestämmelser.

Åtgärder vid olyckshändelser.

14. Vid störningar i trafiken genom naturföreteelser, såsom översvämning, stark storm o. d., ävensom vid urspårning eller annan olyckshändelse åligger det banvakt att därom ofördröjligen meddela banmästaren och i förekommande fall annan vederbörande myndighet samt att skyndsammast begiva sig till olycksplatsen och genast efter bästa förmåga vidtaga åtgärder.

Att iakttaga vid tågs passerande.

15. Under tjänstgöring på bevakningssträcka skall banvakt noga aktgiva på signaler, som föras på tåg eller möjligen givas från dessa, samt efterse om eld utbrutit, fastbromsning skett, last på vagn förskjutit sig eller lossnat eller annan fara föreligger och i så fall vidtaga de åtgärder, som i säo och sär äro föreskrivna.

Saknas slutsignaler på tåg, som skall föra sådana, skall banvakt antaga, att vagn gått loss, och vidtaga i säo och sär för sådant fall föreskrivna åtgärder. Dessutom skall förhållandet skyndsamt meddelas till de båda på ömse sidor av bevakningssträckan närmast belägna bevakade stationerna samt till de sträckvakter, på vilkas sträckor vagnen kan befinna sig.

Banans klarhållande för trafik.

16. Banvakt skall beakta, att vissa lokalgodståg få avsändas från station intill 15 minuter och vissa andra tåg intill 5 minuter före den i tjänstetidtabellen angivna tiden samt att tåg av förstnämnda art kunna framföras och ankomma till station intill 20 minuter före i tidtabellen angiven tid.

Stoppande av tåg.

17. Banvakt är berättigad att stoppa tåg för upptagande av sådana personer, som på linjen råkat ut för så svårt olycksfall, att fara för livet anses föreligga, därest ej läkarhjälp genast erhålles.

Stannar tåg på linjen, skall banvakt utföra av tågchefhavaren föreskriven signalering för tåget.

Vård och användande av statens järnvägars effekter.

18. Banvakt är ansvarig för och skyldig att noggrant vårda alla järnvägen tillhöriga effekter, vilka äro utlämnade till honom.

Största möjliga sparsamhet skall iakttagas, och överblivna effekter skola noggrant tillvaratagas.

Tillvaratagna föremål.

19. Alla inom järnvägens område tillvaratagna föremål, såsom reseffekter, beklädnadsföremål, effekter tillhörande tågens eller vagnarnas utrust-

ning, från tåget nedfallet gods m. m., skola överlämnas till banmästaren. Banvakt skall härvid meddela var och under vilka omständigheter föremålen tillvaratagits.

20. Banvakt skall sörja för upprätthållande av ordning och säkerhet inom järnvägsområdet vad beträffar linjen. Polistjänsten.

Härvid äger banvakt att från järnvägsområdet avlägsna den, som uppträder berusad eller stör ordningen eller genom sitt uppförande äventyrar säkerheten i järnvägsdriften. Han äger ock att i trängande fall taga sådan person i förvar, intill dess polisman, som ofördröjligen bör underrättas, kommer tillstådes eller behovet av den ifrågakvarande personens förvar eljest upphör.

Vid fullgörande av detta åliggande åtnjuter banvakt det skydd, som i 10 kap. 1 § strafflagen är stadgat.

Banvakt skall övervaka, att jakt inom järnvägens område icke utövas av annan än den, som kan uppvisa av baningenjören utfärdat jakttillstånd.

Banvakt skall vidare övervaka att främmande person, som saknar gångbiljett eller annat skriftligt meddelande från vederbörande järnvägsbefäl, icke beträder sådana delar av järnvägens område, som icke äro upplåtna för allmänheten.

Banvakt skall till banmästaren anmäla olovligt beträdande av banan ävensom allt ohägn på densamma.

21. Påträffas föremål av historiskt eller naturvetenskapligt värde, såsom gamla mynt, husgeråd och dyligt, skall detta omedelbart anmälas till banmästaren. Fornfynd
m. m.

Banvakt skall övervaka, att befintliga precisionsavvägningsmärken o. d. ävensom föremål, som enligt lag skola eller eljest böra åtnjuta naturskydd, icke åverkas eller komma till skada.

22. Banvakt skall äga kännedom om följande tjänsteföreskrifter i den omfattning de beröra hans tjänst. Kännedom om
tjänsteföre-
skrifter.

Sär-
tryck
nr

- 2   Säkerhetsordning.
- 2 s   Säkerhetsreglemente vid S J smalspåriga bandelar.
- 10   Allmänna försvarsbestämmelser.
- 11   Civilförsvarsbestämmelser.
- 15   Instruktion för sträckvakter.
- 20   Instruktion för ledningspersonal.
- 33   Instruktion för växlingstjänsten.
- 33 s   Instruktion för växlingstjänsten vid statens järnvägars smalspåriga bandelar.
- 140   Allmän tjänsteordning.
- 181   Kollektivavtal angående banarbetare.

- 199 Instruktion för vägvakter.
  - 202 Instruktion för telefonledningsvakter.
  - 236 Gångbiljettsbestämmelser.
  - 239 Byggnad och underhåll av bana och bangårdar.
  - 243 Föreskrifter rörande dressiner och andra småfordon.
  - 242, Allmän instruktion angående högspänningsledningar för elektrisk
  - 242 a järnvägsdrift samt instruktion för in- och urkoppling av kon-
  - 116, taktledning vid lastning, lossning och därmed jämförliga ar-
  - 116 a beten:
    - vid statens järnvägars elektrifierade linjer utom malmbanan (242, 242 a),
    - vid malmbanan (116, 116 a).
- Övriga för banvaktens arbetsområde gällande föreskrifter.

Bil. A.

Tillhör särtrycken nr 14 och 15.

Föreskrifter för tillsyn och vård av automatiska säkerhetsanordningar vid vägkorsningar

Det åligger banvakt att aktgiva på huru de inom vederbörandes tjänstgöringsområde befintliga automatiska ljus- och ljudsignalerna vid vägkorsningar fungera.

Allmänt åliggande.

Sträckvakt eller särskilt avdelad vakt skall minst tre gånger i veckan tillse, att ljussignaler visa ofärgat sken, då passagen för vägfarande är fri, samt vid den inspektion, som företages sist i veckan, kontrollera, att ljussignalerna visa rött sken och att klockorna ringa med normal styrka, när en spårledning kortslutes. Den, som verkställer provningen, skall stanna kvar vid vägen tills signaleringen upphört efter provet.

Inspektions-åliggande.

Vid inspektionerna skall uppmärksamheten vara riktad på rälsförbindningarna och skadade skola omedelbart ersättas med reservförbindningar.

På anläggningar, där laddningen av batterierna kontrolleras medelst en lampa, skall tillses att denna lampa lyser.

Vidare skall övervakas, att ljussignalernas linser äro rena. Snö och is, som lagt sig på ljussignaler, ringklockor och varningsmärken (= kryss- och förvarningsmärken), avlägsnas.

Om ljussignallykta slocknat skall densamma, om det är fråga om gas-signallykta, om möjligt omedelbart åter tändas, eller om det gäller en elektrisk signal ny lampa omedelbart insättas.

Den, som iakttaget att automatisk signalanläggning vid vägkorsning icke fungerar på rätt sätt, skall omedelbart föranstalta om bevakning vid korsningen enligt vad nedan sägs och snarast möjligt underrätta banmästaren och signalreparatören samt en av stationerna på ömse sidor om platsen.

Bevaknings- och underrättelseskyldighet.

Bevakningen skall tillgå så, att vakt infinner sig vid vägkorsningen före varje tågs ankomst för att, då tåg nalkas, varsko de vägfarande, vid dagsljus med utvecklad röd flagga och i mörker med signallykta, visande rött sken (såo och sär § 26: 2).

Dylig bevakning skall anordnas vare sig felaktigheten yttrar sig däri-genom att rött sken icke framträder å samtliga ljussignaler eller däri-genom att någon av ringklockorna icke ljuder eller däri-genom att ljus- och ljudsignalerna oavbrutet signalera »stopp». Detsamma gäller, om ljus-signallykta slocknat och icke omedelbart åter kan tändas, t. ex. på grund av gasbrist.

Om ljussignal är i olag anbringas på stolpen under signalen en tavla med texten »Signalen ur bruk». Tavlan skall vara nedtagen, då korsningen bevakas.

Ljussignal i olag.

Om ljussignal visar ofärgat sken då tåg kommer, eller visar oregelbundet vitt och rött sken, skall signalen bringas att oavbrutet visa »stopp». I reläskåpet lösgöres härvid kopplingsblecket på det porslinsblock, vid vilket ledningarna till ljussignalerna äro anslutna till batteriets pluspol. Detta bleck skall genom signalreparatörens försorg vara märkt med röd färg. Om ljussignalen oaktat att strömmen sålunda brutits, icke visar rött sken, skall färgväxlaren i lyktan för hand föras över i stoppläge.

Ljudsignal
i olag.

Om ljudsignal oavbrutet ringer, ehuru tåg ej nalkas, skall ringningen bringas att upphöra. I reläskåpet lösgöres härvid kopplingsblecket på det porslinsblock, som förbinder klockan med batteriets pluspol. Detta bleck skall genom signalreparatörens försorg vara märkt med grön färg. Då tåg väntas, skall blecket såvitt möjligt åter tillkopplas, så att klockan ringer.

Väggkorsning
å dubbelspår.

Vid bevakning av på dubbelspår belägen väggkorsning med automatisk signalanläggning, som endast fungerar för den normala tågriktningen, skola signalerna, då tåg nalkas på högerspår, av den bevakande vakten igångsättas för hand. Detta sker medelst en i reläskåpet anbragt omkastare, som omställer ljussignalerna och inkopplar klockorna, så länge omkastaren är omställd (såo § 81: 8).

Uppställning
av fordon på
spår med spår-
ledning för
ljus- och ljud-
signaler.

När fordon skola avställas på spår med spårledning för ljus- och ljudsignaler skall ringningen bringas att upphöra. Väggkorsningen skall bevakas av vakt, som vid behov underrättar de vägfärande att korsningen kan passeras, ehuru rött sken visas.

Bil. B.

Tillhör särtrycken nr 14 och 15.

Allmänna föreskrifter till förekommande av eldfara och eldspridning genom antändning från tåg

Nedanstående föreskrifter, vilka äro utarbetade med hänsyn till förhållandena å *icke* elektrifierade linjer, skola gälla jämväl för elektrifierade linjer i de delar, som avse åtgärder vid inträffad antändning, samt ersättning för släckning av skogseld. Även övriga bestämmelser, t. ex. om markröjning och upplag m. m., skola med hänsyn till eldfara på grund av från tåg utkastade brinnande föremål tillämpas å sistnämnda linjer, i den mån banbefälet prövar så erforderligt.

Föreskrifternas omfattning.

På statens järnvägars markområden borttages det torra yllagret av gräs, löv, ris, ljung etc. Röjningen utföres till en bredd av 15, högst 30 m från spårets mitt och i den omfattning, som anses erforderligt. Arbetet verkställs varje år och bör företagas sent på hösten eller tidigt på våren och sker bäst genom svedjning. Ljung skall dock upprivas med rötterna. Svedjning skall ske i lugnt väder, och fullt tillräckligt med manskap och vatten skall finnas tillgängligt för eldsläckning.

Markröjning m. m.

Där så befinnes behöfligt och lämpligen kan ske upptagas utmed spåret, inom 30 meters avstånd från detsamma, ett eller flera därmed parallella diken, som på lämpliga avstånd förenas med tvärdiken.

Utefter banan växande barrträd böra, till en höjd av 1 å 1,5 meter ovan marken, befrias från torra grenar, ävensom från grenar, som hänga ned på marken. I regel böra träd och buskar borttagas inom 5 meters avstånd från spårets mitt och på mellan 5 och 10 meters avstånd nedskäras till buskhöjd.

När markröjning erfordras på järnvägen angränsande områden, bör om möjligt överenskommelse träffas med vederbörande markägare.

Upplag av sliprar, trävaror eller lättantändligt gods böra, så vitt möjligt, icke anordnas intill spåret på platser, där fara för antändning från tåg förefinnes.

Upplag.

Plats på linjen, som användes för lastning eller lossning, skall hållas fri från spån, kvistar och annat lättantändligt avfall.

Lastning och lossning på linjen.

Markägare och ägare till upplag utmed banan skola erinras om bestämmelserna i 5 § i lagen av den 12 mars 1886 angående ansvarighet för skada i följd av järnvägs drift, beträffande upplag av brännbart löst gods utan säkert skydd inom 30 meter från närmaste järnvägsspår.

Ägare till mark och upplag utmed banan.

Besiktningar skola på våren och i övrigt vid särskilt varm och torr väderlek ordnas så, att inträffade antändningar snarast upptäckas och eldens spridning förhindras. För detta ändamål böra de delar av bevakningssträckorna, där särskild fara för antändning föreligger, så vitt möjligt besiktigas omedelbart efter varje passerande tåg eller bevakas av särskilda brandvakter, allt enligt baningenjörens beprövande.

Bevakningspersonalens åligganden.

Åtgärder för
eldsläckning.

Vattenfyllda kärl med ruskor skola vara utsatta på lämpliga platser vid spåret, särskilt vid starka stigningar eller eljest där särskild fara för antändning föreligger. Ruskor skola även utläggas vid naturliga vattensamlingar utmed banan.

Vid besiktning under stark torka skall banvakt medföra hink med vatten och ruska.

Åtgärder vid
inträffad antändning.

Har antändning ägt rum, skola åtgärder för eldens släckning omedelbart vidtagas och banmästaren skyndsamt underrättas. Iakttagas fåta antändningar från tåg skall dessutom närmaste station snarast underrättas.

I dylikt fall skall tåget stoppas, även om det icke har tidtabellsenligt uppehåll vid stationen.

Föreligger anledning förutse, att elden ej kan släckas av statens järnvägars personal och av denna tillkallade personer, skall brandchef eller skogsbrandfogde underrättas härom.

Laga skyldighet att delta i släckning av brand föreligger för varje arbetsför man mellan sexton och sextiofem år, som vistas i brandtrakten.

Så snart omständigheterna medgiva, skall banmästaren om antändningen underrätta ban- och maskiningenjörerna samt föreståndaren för den lokstation, till vilken det ånglok är på väg, som senast passerat brandplatsen. Härvid uppgives tågets nummer och den plats (km) på linjen, där antändningen antages hava skett.

Banmästaren skall därefter snarast på fastställd blankett insända rapport angående branden.

Ersättning
för släckning
av skogseld.

Ersättningsanspråk från den som deltagit i eller på annat sätt varit verksam vid släckning av skogseld avgöres av vederbörande länsstyrelse.

1500 rek
15.6.53

Bra - detta senaste
föreläggas för beord. ps
15.6.53
cu

Mi
Cu

Bil C.

Tillhör särtryck nr 15

Anvisningar rörande besprutning av ogräs med natriumkloratlösning

Natriumklorat är ett i vatten lösligt salt, som även i mycket svag utspädning verkar dödande på växter.

För dödande av vanligen förekommande ogräs användes normalt vid maskinell besprutning under tryck en 6 % lösning av natriumklorat i vatten. Besprutning skall verkställas så att vätskan träffar växtens ovanjordsdelar. Giftet sprider sig härvid från bladen ned i roten, så att växten efter några dagar vissnar och dör. Besprutning av marken i tanke att döda rötterna gör däremot föga verkan.

Besprutning några timmar efter en regnskur, då växternas porer äro öppna, ger bästa effekten, varemot regn strax efter besprutningen sköljer bort saltet, så att verkan blir ringa. Besprutning vid mycket torr väderlek är likaledes olämplig; i varje fall bör då bevattning först utföras. Lämpligaste årstiden anses vara försommaren, då växtligheten nått lämplig utveckling men fruktsättningen icke ägt rum.

På sträckor, där rälerna fungera som ledare för manöverström, s k spårledningssträckor, har besprutning visat sig medföra olägenheter genom att det elektriska ledningsmotståndet mellan rälerna nedsättes. Besprutning mellan rälerna skall därför icke verkställas på dylika sträckor.

Besprutning får ej ske i närheten av träbyggnader, staket, ved- eller slipersupplag etc och ej heller på platser med mycket stark växtlighet, där en antändning kan befaras medföra materiell skadegörelse.

Vid besprutning å linjen framföras aggregaten med en hastighet av ca 30 km/tim, varvid besprutningen regleras allt efter förekomsten av ogräs. På platser med mycket tät och hög växtlighet kan det dock vara tillrådligt att verkställa besprutning tvenne gånger. Man bör dock med hänsyn till kostnaderna endast bespruta platser och linjedelar med någorlunda stark växtlighet.

Natriumklorat är giftigt för människor och djur.

Förvaringskärlen skola behandlas med stor försiktighet. Natriumklorat är i sig själv icke brännbart, men bildar tillsammans med antändbart material lättantändliga och explosiva blandningar. Sålunda kan exempelvis även med obetydliga kvantiteter klorat bemängd träull, spån, kolstybb, trassel o d mycket lätt bringas att explodera och antändas. Indränkning med natriumkloratlösning medför att porösa material, exempelvis kläder och andra vävnader, skodon, trä etc bliva mycket lättantändliga, då lösningen får intorka och saltet sålunda avsätter sig i fibrerna. Följande försiktighetsmått vid transport, förvaring och användning av natriumklorat skola strängt iakttagas:

1. Varan skall från leverantören mottagas endast i kärl av järnplåt.
2. Utlämning från förråden — även i de minsta kvantiteter — får endast ske i plåtkärl. Det är alltså strängt förbjudet att utlämna eller förvara varan i papperspåsar, pappaskar, kartonger, trälådor, glasburkar o d.
3. Alla kärl och behållare med klorat skola hållas väl tillslutna. Det skall noga tillses, att främmande ämnen ej inkomma i kärnen. Vid transporter skall noga tillses, att locket sluter väl till och ej kan lossna så att salt utspilles. Brännbart packmaterial, såsom trassel, spån etc får ej användas. Klorat får ej sammanpackas med annat gods, som är brännbart, ej heller med syror.
4. Natriumklorat bör icke lagras i större mängder än som är nödvändigt och får icke förvaras i närheten av brännbara ämnen, eldfarliga oljor etc samt ej heller i närheten av flytande syror, såsom svavelsyra o d. Helst böra kloratkärnen lagras för sig i plåtskjul o d. Samma bör förhållandet vara beträffande innehav å stationer, hos banpersonal etc.
5. Alla behållare och kärl med natriumklorat skola vara försedda med tydligt etikett: »Natriumklorat, tillsammans med brännbara ämnen mycket eldfarligt och explosivt» (bl 670 F).
6. Vid utlämning i förråden från större behållare till mindre kärl, vilket bör företagas på ett avskilt och skyddat ställe, skall noga aktgivas på att intet av saltet spilles på golvet eller på andra föremål. Allt som till äventyrs blir utspilt, skall hopsopas och omedelbart oskadliggöras genom utspolning med vatten i en avloppsledning, nedgrävning e d. Upptorkning av klorat med trassel, trasor e d är absolut förbjudet. Om kloratpulver kommer på kläder, skodon etc, måste — såframt ej saltet kan avdammas eller avlägsnas genom lätt avtorkning — persedlarna genast och grundligt urlakas med vatten. Ovarsam borstning e d kan föranleda antändning.
7. Arbetstagare som sysselsättes i arbete med natriumklorat skall tilldelas gummistövlar samt rock och byxor av oljeduk, gummi, plasttyg e d. Arbetsledningen förutsättes tillse, att skyddskläderna användas vid arbetet.
8. Vid beredning av besprutningslösning bör aktgivas på att kärl och behållare äro fullt rena samt att salt eller saltlösning ej spilles. Skulle genom ovarsamhet kläderna hos personer som icke deltaga i arbetet bli nedstänkta av lösningen, böra persedlarna, innan saltet intorkat, avtagas och grundligt urlakas med vatten. Trassel och dylikt brännbart material får aldrig användas att upptorka spilld besprutningslösning. Efter arbete med klorat eller kloratlösning böra skyddskläderna helst omedelbart bytas mot andra kläder samt rensplas innan de inhängas.
9. På besprutningsaggregat isoleras eller inskyddas åtkomlig, het maskindel, tex motorns avgasrör, i görligaste mån till förhindrande av att klädesplagg som kommer i beröring med maskindelen antändes. Trädelar på aggregaten böra undvikas. Där sådana delar förekomma böra de i största möjliga utsträckning beslås med plåt eller annat lämpligt material till förebyggande av att träet indränktes med kloratlösning. Träländgångar tillhörande aggregaten skola plåtbeslås.
10. Det är förbjudet att påfylla besprutningsaggregaten på plats där kolstybb eller annat pulveriserat, brännbart material förekommer, om icke

faran att explosiv blandning av kloratpulver och materialet bildas är undanröjd på lämpligt sätt, t ex genom riklig vattenbegjutning.

11. Lämplig anordning för eldsläckning med vatten skall finnas lätt tillgänglig vid arbete med natriumklorat.

12. Med varje aggregat skall följa en förbandslåda vari bl a skall finnas lämplig utrustning för behandling av brännskador.

13. Största varsamhet med eld skall iakttagas under arbeten med klorat eller kloratlösning ävensom vid passage över nybesprutade torra platser.

14. Alla kloratbesprutade föremål äro farligast i torrt tillstånd samt när de ej efter besprutningen blivit urlakade av regn o d. Besprutad och torkad växtlighet, vare sig den befinner sig kvar i marken eller är uppriven och hopsamlad, kan därför vara mycket eldfarlig och bör behandlas med stor försiktighet.

15. Varje arbetstagare som deltagar i arbete med natriumklorat skall tilldelas och utkvittera ett exemplar av dessa anvisningar.

Bil 8
nr 1
t. nr 15

Kont

For delving

Lohn d. 4 ex ✓
 Lohn d. 3 ex ✓
 Ten 2H 2 ex ✓
 2H 2 ex ✓
 2H 1 ex ✓
 2H 1 ex ✓

15 ex

Soll go grina
Laggar med
lett:

Det skall delges berit

post

Laggar

(Laggar)

Or - Kund

Bil D.

Tillhör särtryck nr 15

Bestämmelser om skogsröjning utmed SJ linjer

Skogsröjningen har till ändamål att förebygga, att träd faller omkull över strömförande ledning eller över spår. Allmänt

Röjningen behöver ej alltid innebära, att träden avverkas, utan kan i en del fall inskränkas till att träden topphugges eller kvistas eller att deras grenverk tunnas ut, så att trädkronans tyngdpunkt flyttas över till den sida, som är vänd från spåret. För val av lämpligaste röjningsmetod fordras gott omdöme och kännedom om hur träden reagerar, om hurudan marken på växtplatsen är m m. Om röjningsmannen känner sig osäker på sådana punkter, bör han inhämta råd från erfaren skogsman, så att han kan välja den röjningsmetod, som medför avsedd verkan utan att onödigtvis skada skogen.

Vid elektrifierade linjer skall gälla

Röjning vid elektrifierade linjer

- a) Träd, som bedömes vara icke rotfasta eller på vilka trädkronorna har sin tyngdpunkt på den sida om stammen, som är vänd mot spåret, skall avverkas eller kvistas, så att växtlighet icke förekommer ovanför de streckprickade linjerna ca 45° mot horisontalplanet enligt Ebr ritning 61081 a (se nästa sida).
- b) Rotfasta träd får sticka upp över nämnda 45°-linjer till den höjd, som erfaren skogsman anser tillåtlig. Då denna höjd bedömes, skall särskild hänsyn tagas till alléträd, parkträd och andra träd, som bör skonas av estetiska skäl. Risken för skador på ledningar eller spår kan i sådana fall minskas, genom att träden topphugges eller kvistas efter skogsmans anvisningar.
- c) Skogsröjningen skall med regelbundna tidsmellanrum kontrolleras av skogsman. Eftersom återväxten sker olika snabbt i skilda delar av landet, bör röjningen i Skåne, Blekinge och Halland kontrolleras vart sjätte år, i landskapen norr därom t o m Dalarna och Hälsingland vart tioende år och i de nordligaste landskapen vart adertonde år. Träd, som enligt ovan av estetiska skäl skonats vid röjningen, måste dock kontrolleras oftare efter bedömning från fall till fall.

Utmed icke elektrifierade linjer behöver skogen i allmänhet icke röjas i lika stor utsträckning som utmed elektrifierade. Vilken röjning, som erfordras, får bedömas efter linjens betydelse, arten av dess trafik m m. Telefonledningar längs banan får dock ej utsättas för otillbörlig risk att skadas av fallande träd. Man bör också tänka på, att rotfast skog ger värdefullt vindskydd. Röjning vid icke elektrifierade linjer

